

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.11.1991, sp. zn. 3 Tz 62/91, ECLI:CZ:NS:1991:3.TZ.62.1991.1

Číslo: 10/1993

Právní věta: II. Vydal-li orgán činný v trestním řízení usnesení, jehož výrok je věcně správný, nemůže skutečnost, že odůvodnění usnesení není plně v souladu s ustanovením § 134 odst. 2 tr.ř., vést k jeho zrušení ke stížnosti pro porušení zákona.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 14.11.1991

Spisová značka: 3 Tz 62/91

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Stížnost pro porušení zákona, Usnesení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 134 odst. 2
§ 267

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud České republiky zamítl podle § 268 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor České republiky.

Z odůvodnění:

Usnesením vyšetřovatele okresní správy SNB, oddělení vyšetřování VB Plzeň-sever, z 3.11.1990 ČVS:VV-420/90 bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání ve věci pokusu trestného činu znásilnění podle § 8 odst. 1, § 241 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit v té době neznámý pachatel tím, že „dne 3.11.1990 mezi 20.00 až 20.30 hod. napadl S. Č. ve vchodě domu č. 380 ul. U stadionu v obci Zbůch, okr. Plzeň-sever; držel ji za ústa a odtáhl do sklepa domu, kde jí vysvlékl kalhoty a kalhotky, sám se obnažil a snažil se na ní vykonat soulož. Když se mu poškozená ubránila a z domu utekla, pronásledoval ji před dům, kde ji znovu povalil a snažil se opět na ní vykonat soulož, ke které pravděpodobně nedošlo, a pachatel z místa činu utekl po příchodu občanů“.

Usnesením téhož vyšetřovatele z 5.11.1990 ČVS:VV-420/90 bylo P. B. podle § 163 odst. 1 tr. ř. vzneseno obvinění pro tento skutek, v němž vyšetřovatel spatřoval trestný čin omezování osobní svobody podle § 231 odst. 1 tr. zák. Toto rozhodnutí vyšetřovatele bylo však usnesením okresního prokurátora Plzeň-sever z 8.11.1990 sp. zn. Pv 693/90 podle § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř. zrušeno. Vyšetřovatel tedy vydal 27.11.1990 nové usnesení sp. zn. ČVS:VV-420/90, v němž P. B. vznesl pro

tento skutek obvinění z dokonání trestného činu znásilnění podle § 241 odst. 1 tr. zák.

Po skončení vyšetřování a předložení spisů prokurátorovi se závěrečnou zprávou (§ 166 odst. 7 tr. ř.) rozhodl okresní prokurátor Plzeň-sever v této věci usnesením z 27.5.1991 sp. zn. Pv 693/90 tak, že trestní stíhání obviněného P. B. pro tento skutek podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastavil. Stížnost poškozené S. Č. proti tomuto usnesení byla usnesením krajského prokurátora v Plzni z 5.6.1991 sp. zn. 1 KPt 210/91 podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. zamítnuta jako podaná osobou neoprávněnou. Citované usnesení okresního prokurátora Plzeň-sever tedy nabylo 4. června 1991 právní moci.

Ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. podal generální prokurátor České republiky proti tomuto pravomocnému usnesení okresního prokurátora Plzeň-sever stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného P. B.

Namítl, že v dosavadním řízení nebyl řádně zjištěn skutkový stav, když jednak nebyly odstraněny nejasnosti a rozpory mezi jednotlivými důkazy provedením dalších, v úvahu přicházejících důkazů, jednak v hodnocení těch důkazů, jež byly v přípravném řízení provedeny. Okresní prokurátor Plzeň-sever se nezabýval skutečností, že postupně učiněné výpovědi obviněného P. B. jsou navzájem značně odlišné a v rozporu s ostatními provedenými důkazy i logikou věci. Opakovaná svědecká výpověď poškozené S. Č. naopak do všech podrobností nedoznala změn a odpovídá zjištěním, která byla učiněna z kriminalistických expertiz, medicínských důkazů, ohledání místa činu i svědeckých výpovědí L. V., K. V. a manželů S. E. a J. E. Nebylo ovšem spolehlivě zjištěno množství a druh alkoholu, který poškozená kritického večera požila. Podle stěžovatelova názoru měla být k této okolnosti vyslechnuta řada svědků, s nimiž poškozená v té době přišla do styku. Doplněna měla být rovněž svědecká výpovědi poškozené i svědků V. M. a R. L. Gynekologické potíže poškozené měly být zadokumentovány lékařskou zprávou. O její osobě měly být vyžádány zprávy a její věrohodnost měla být ověřena i znaleckým posudkem z oboru psychologie. Konečně měla být provedena též rekonstrukce stíhané události.

Generální prokurátor České republiky proto navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením okresního prokurátora Plzeň-sever byl porušen zákon v ustanovení § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Napadené usnesení navrhl podle § 264 odst. 2 tr. ř. zrušit a dále postupovat podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal ve smyslu § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon porušen nebyl.

Nejvyšší soud České republiky se neztotožňuje s názorem zastávaným ve stížnosti pro porušení zákona, že v přípravném řízení nebyly provedeny všechny důkazy relevantní pro zjištění skutečného stavu věci, a že provedené důkazy byly v napadeném usnesení okresního prokurátora Plzeň-sever zhodnoceny, nesprávně. Okresní prokurátor Plzeň-sever vykonával v této věci velmi aktivně a důsledně dozor nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení, o čemž svědčí mj. i to, že svými opatřeními z 25. 2.1991 a z 24. 4.1991 opakovaně vrátil věc vyšetřovateli k doplnění [§ 174 odst. 1, 2 písm. d) tr. ř.]. Veškeré provedené důkazy pak v napadeném usnesení logicky správně a přesvědčivě zhodnotil, když dospěl k závěru, že sice prokazují, že mezi obviněným P. B. a poškozenou S. Č. došlo v kritické době k souloži, ovšem nelze spolehlivě prokázat, že by se tak stalo za použití násilí ze strany obviněného, který by násilím překonával jednoznačně projevený odpor poškozené.

Jedním z klíčových důkazů je v této věci (podobně jako v převážné většině věcí této povahy) svědecká výpověď poškozené S. Č. Generální prokurátor České republiky se však mylně domnívá, že tato výpověď „do všech podrobností nedoznala změn“. První svědecká výpověď, kterou poškozená S. Č.

učinila před vyšetřovatelem 4.11.1990, je značně útržkovitá a nejasná, když poškozená v ní mj. uvedla, že neví, jak ji obviněný ve sklepě svlékl, nevysvětluje, jak se bránila, „není schopna vysvětlit, jak to provedl“, „co se dělo dál, doopravdy neví“ a stejně tak neví, proč nekřičela, když běžela před obviněným do sklepení chodbou a poté před domem. Naproti tomu ve výpovědi, kterou učinila před vyšetřovatelem o den později, již uvedla, že jak ve sklepě, tak před domem „křičela, přesakoval jí hlas, ale nikdo ji neslyšel“. Dále vypověděla, že poté, co jí obviněný ve sklepě utrl knoflík od kalhot, „najednou zjistila, že má kalhotky i s punčocháči a kalhotkami dole“. Zásadní změnu představuje závěr této její druhé výpovědi, v němž uvedla, že není pravda, že by k pohlavnímu styku mezi ní a obviněným došlo již ve sklepní chodbě domu, ale došlo k němu až před domem u klepadel; pokud 4. 11. 1990 vypovídala jinak, bylo tomu tak proto, že byla v šoku.

Z uvedeného je zřejmé, že tento klíčový důkaz je vnitřně rozporný, nejistý a v některých směrech i nelogický (poškozená neví, jak ji obviněný ve sklepě svlékl, neví, proč v domě a před domem nekřičela, resp. křičela, ale sousedé z trojdomu o mnoha bytovkách ji počátkem listopadu o půl osmé večer neslyšeli, apod.).

Značně rozporná je i svědecká výpověď otce poškozené J. E. Ten ve své první výpovědi uvedl, že když k poškozené plačící u klepadla přišel „a ptal se jí, co se jí stalo, ona něco odpověděla, ale co nevím“. Poté „R. Č. asi dceru odvedla, na to usuzuji z toho, že přišla za mnou k tomu autu...“ Naproti tomu ve své další výpovědi tento svědek uvedl, že poškozená mu u klepadla na jeho otázku odpověděla, že „on ji znásilnil, ale že ho nezná“. Dále vypověděl, že „v tu dobu byla u poškozené svědkyně R. Č., která ji držela v podpaží, podpírala a poté vedla od klepadla k bytovce“.

Rovněž výtka generálního prokurátora, že nebyl zjištěn stupeň ovlivnění poškozené alkoholem, a jeho požadavek na opatření celé řady svědeckých výpovědí o této okolnosti jsou nedůvodné. Generální prokurátor totiž přehlédl, že poškozené byla ještě kritické noci o 0.35 hod. odebrána krev ke zkoušce na alkohol a stupeň jejího ovlivnění byl pak stanoven nejen metodou plynové chromatografie, nýbrž i zpětným propočtem k době činu a posudkem znalkyně z oboru soudního lékařství MUDr. E. Č. Jestliže tedy byl stupeň ovlivnění poškozené alkoholem takto přesně a odborně stanoven, bylo by zcela nadbytečné a popř. i zavádějící, aby k němu byli vyslýcháni svědci, kteří kritického večera přišli s poškozenou do styku.

Pokud jde o ostatní navrhované důkazy, je třeba zdůraznit, že předmět dokazování a rozsah dokazování má své hranice. Dokazovat je třeba jen okolnosti důležité pro trestní řízení; dokazování těch, které nejsou pro věc významné, by nevedlo k objasnění podstaty věci a oddalovalo by vydání včasného meritorního rozhodnutí (§ 2 odst. 4, 5, § 89 odst. 1 tr. ř.). Všechny důkazy, které jsou relevantní pro zjištění skutečného stavu věci, byly již v přípravném řízení, v němž byl za téměř šest měsíců opatřen rozsáhlý důkazní materiál, provedeny. Že některé důkazy trpí určitými rozpory, je skutečností dalším dokazováním již neovlivnitelnou. Opatřování a provádění dalších důkazů, které navrhuje generální prokurátor České republiky ve stížnosti pro porušení zákona, se jeví jako nadbytečné, neboť buď již byly provedeny, nebo jsou nevýznamné a okrajové a nelze od nich očekávat, že by mohly skutková zjištění napadeného usnesení zvrátit či změnit. Tento závěr platí i o rekonstrukci celé události, která by ani spolu s dalšími navrhovanými důkazy nemohla vzhledem k dosavadním výpovědím poškozené podstatně změnit závěry z dosud provedených důkazů vyplývající.

Nejvyšší soud České republiky tedy shledal napadené usnesení okresního prokurátora Plzeň-sever, jenž zastavil trestní stíhání obviněného P. B. pro předmětný skutek z důvodu § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. (tj., že tento skutek není trestným činem a není ani důvod k postoupení věci) zákonné, založené na úplném dokazování a jeho logicky správném zhodnocení (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.). Ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. ukládá všem orgánům činným v trestním řízení, aby hodnotily důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Okresní prokurátor pro Plzeň-sever v usnesení ze dne 27. 5.1991 sp. zn. Pv 693/90 podle tohoto

ustanovení trestního řádu postupoval, výpovědi poškozené, obviněného i svědků, jakož i závěry lékařského vyšetření poškozené náležitě zhodnotil. Dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že by k pohlavnímu styku mezi obviněným a poškozenou došlo násilným jednáním obviněného, který by překonal vážně míněný odpor poškozené. Proto podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. trestní stíhání obviněného zastavil s tím, že skutek není trestným činem a že není důvod k postoupení věci. Tento věcně správný závěr okresního prokurátora, učiněný ve výroku napadeného usnesení, mohl být podrobněji zdůvodněn podle hledisek uvedených v § 134 odst. 2 tr. ř. Pokud se tak nestalo, avšak výrok rozhodnutí je jinak věcně správný, nedošlo ve výroku usnesení okresního prokurátora k porušení zákona a Nejvyšší soud České republiky nebyl oprávněn porušení zákona napadeným usnesením podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovit.

Vydal-li orgán činný v trestním řízení usnesení, jehož výrok je věcně správný, nemůže skutečnost, že odůvodnění usnesení není v plném souladu s ustanovením § 134 odst. 2 tr. ř., vést ke zrušení pravomocného usnesení ke stížnosti pro porušení zákona. V řízení o stížnosti pro porušení zákona může Nejvyšší soud České republiky podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumat pouze správnost všech výroků napadeného rozhodnutí a správnost řízení, které jeho vydání předcházelo. Stížnost pro porušení zákona podanou generálním prokurátorem České republiky proti tomuto usnesení proto jako nedůvodnou podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítl.